

emoționant *Tatăl nostru*: trăim în cercuri concentrice sau pur și simplu, „cineva, acolo sus, ne iubește“...

Premiera teatrului-gază, *Lumea se învâрте, iar eu stau pe loc*, scris și regizat de Felix Crainic se prezintă pe afiș drept „scenariu aproape hollywoodian“. Spectacolul se remarcă mai ales prin temeritatea de a sfida complet convenția spațiului teatral. Se joacă în varii puncte ale cutiei italiene – lateralele, fundalul și rampa pierzându-și, astfel, sensul –, nu numai pe orizontală, ci și pe verticală: actorii se ivesc din fosă ori se cațără într-un punct de decor construit (puntea superioară a unui vapor), în balconul de lumini (în general, obturat văzului publicului) și chiar pe imensa țevărie termică din spatele scenei, acum denudate. Cei 56 de spectatori, comasați în mijlocul scenei pe scaunele – în mod voit nici măcar riguros orânduite geometric – sunt prinși ca într-un malaxor în centrul acțiunii și se pot cu adevărat gândi la titlul piesei (de fapt, replica unuia dintre personaje).

În rolul francezului nițel abulic, nițel naiv *Schlutz*, tânăr însurățel cu tendințe patriotice („sunt de-ai noștri, sunt din rezistență“, sună o replică) și visuri modeste (un chioșc cu clientelă formată din îndrăgostiți), Cosmin Crețu apelează la pronunțate efecte mimice.

În contrapondere, Mihai Marinescu în rolul descărcărețului american *Woody*, – care se presupune a exercita asupra partenerului o subjugare apropiată de psihologic intitulatul „sindrom Stockholm“ – nu utilizează mai deloc semne exterioare. Cu rare excepții (dialogul de pe corabie sau fragmentul confesiv din timpul masajului), nici vocea nu i se încarcă de nuanțe care să justifice teama și adorația insuflată partenerului. Din personajul colectiv (mulți elevi ai programului „Școala de teatru“ – inițiat de Teatrul Valah – și câțiva actori) se detașează prin concentrare, mobilitate Giulia Ionescu.

Mircea GHIȚULESCU

Giurgiu: între frac și blue-jeans

În condiții financiare foarte dure, când ministresele aruncă banii pe fereastrele abia acoperite cu perdele și pe distracții de bălci, iar magistratii își trag pensii de zece mii de dolari pe lună (arătând „hoțul“ cu degetul), actorul Cosmin Crețu, directorul Teatrului Valah din Giurgiu a găsit bani (cu țârâita, dar tot bani sunt) să facă a 12-a ediție a **Festivalului Internațional al teatrelor din orașele dunărene** (21–27 septembrie 2009) invitând trupe din Bulgaria, Serbia și Ungaria. Este, cum spunea Cosmin Crețu în cuvântul de deschidere, un festival „între frac și blue jeans“, făcut și pentru tradiție, dar și pentru puștimea ce forfotește în sală. Festivalul nu s-a deschis nici cu frac, nici cu blue jeans, ci cu *Imnul României*, pe care nu l-am mai auzit demult, așa că a fost un bun prilej să-l recapitulez. A urmat spectacolul gazdelor cu *Lifting* sau *Operație de întinerire*, o comedie a ilustrului Pierre Chesnot,

maestru al comediei adulterului. Este de neimaginat cât de realiste pot fi în subtext aceste comedii de bulevard pe care le scriu francezii. Totdeauna pe muchie de cuțit între vitalitate și erotism. *Lifting* este o comedie despre bătrânețe mai adevărată decât realitatea, dar și un strigăt de triumf al sexului. *Max* (Maximilian Martineau), pensionar trist, dar divorțat vesel, nu a fost niciodată mai fericit ca în dimineața când a reușit să facă dragoste cu Alexandra. El acceptase propunerea doctorului *Ferenbach* (interpretat consistent de Vasile Toma) de a face un lifting pentru întinerire. După operație, Mircea Crețu (*Maximilian*) arată, e drept, ceva mai tânăr, dar, în același timp, mult mai ridicol, pentru că regizorul spectacolului, același onorabil Mircea Crețu nu iartă nimic: totul este o caricatură enormă – atât personajele, cât și împrejurările. *Juliette*, fosta soție a lui Max (Anca Alexandra) se reface cu un anume *Eric* de patruzeci de ani, *Max* cu *Alexandra* de treizeci, dar în cele din urmă toți au cicatrici în dosul urechii, semnul operațiilor de întinerire, semn că toți sunt mai mult sau mai puțin sexagenari. Este și ceva deprimant în disperata lor goană după tinerețea pierdută, dar Mircea Crețu nu lasă pe nimeni să se întristeze. „Nu există să existe cetățeni cu fețe triste” – cum suna, cândva, o anecdotă despre optimismul comandat. Pe linia portretului caricatural performanța este a lui Livius Rus în rolul bătrânului milionar *Bertroux*, nonangenar compus și recompus prin tehnici medicale, mai-mai să se desfacă în bucăți. Spontană, cu reacții exacte pe replică este Aura Călărășu în *Madame Robert*. Decorul Olimpiei Damian putea fi așa sau altfel, pentru că nu prea are importanță. Nu lipsesc nici scenele moarte, mai ales travestiurile repetate ale lui Mircea Crețu și Violeta Teașcă, altfel „dulce” în rolul *Alexandrei*.

O trupă privată din Belgrad (Teatrul Slavia) a prezentat o piesă patetică scrisă de actrița Liliana Lasici (*Casa fără fereastră*) care și joacă rolul *Ania*, o actriță himerică ce așteaptă din clipă în clipă un utopic mesager al teatrului să bată la ușă și să aducă textul cu noul ei rol. Inutil să spunem că acest rol nu va sosi niciodată. În așteptarea textului, *Ania* se alcoolizează din belșug și se ceartă cu soțul pentru amantele lui sau cu bătrâna lui mamă interpretată cu iluminări senile de Djurdja Țvetici. Pentru a supraviețui, Marko, fiul, vinde totul din casă și dinafară, inclusiv cavoul familiei, spre a înlesni emigrarea lovanei, fiica, în Noua Zeelandă. Dar vânzarea cavoului o încovoiaie pe bunică, pentru că, spune ea, „dacă nu ai o casă ești cerșetor, dar dacă nu ai cavou, nu ești”. Cu ultimele puteri, desprinde icoana prețioasă din perete ca să recupereze cavoul, dar cade moartă în pragul ușii, după ce Marko, nepotul, s-a sinucis din sărăcie și droguri... O piesă neagră ca smoala despre condiția sârbilor din zilele noastre, așa cum mai scriu, cu atâta talent, Dușan Kovacevici (*Larry Thompson* sau *Tragedia unei tinereți*) sau Biljana Srbljanovici (*Povestiri de familie*), drame în care orgoliul rănit îi îndeamnă pe sârbi la atitudini autocritice disproporționate, pentru că, după invazia Iugoslaviei, există un foarte pronunțat „serbism” negativ, asemenea românismului negativ al lui Cioran. Este vorba, ca și în piesele citate, despre istoria unei familii, dar este istoria metonimică a Serbiei contemporane devastate. Sunt scene mișcătoare, mai ales despărțirea de lovana care emigrează în Noua Zeelandă, întâmpinată cu hohote de râs de partea în blue jeans a publicului, care m-a traumatizat cu reacții inverse, comentarii cretine, deplasări prin sală, clipoceli și chiorăituri.